

Національний
банк України

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність

за період, що закінчився 30 червня 2024 року

Зміст

ПРОМІЖНА СКОРОЧЕНА КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ:

Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан	4
Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід	5
Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі	6
Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів	7

Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності	8
--	---

Розділ I. Основа складання фінансової звітності	8
---	---

1. Основна діяльність	8
2. Основи облікової політики та складання звітності	9
3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку	11

Розділ II.I. Фінансові інструменти	13
------------------------------------	----

4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки	13
--	----

Розділ II.II. Фінансові активи та зобов'язання	14
--	----

5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	14
6. Цінні папери нерезидентів	15
7. Операції з МВФ	19
7.1. Авуари в СПЗ	19
7.2. Внески в рахунок квоти МВФ	20
7.3. Зобов'язання перед МВФ	20
8. Цінні папери України	21
9. Кредити банкам та іншим позичальникам	23
10. Кошти банків	24
11. Кошти державних та інших установ	25
12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком	26
13. Грошові кошти та їх еквіваленти	27

Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами	28
--	----

14. Процентні доходи та витрати	28
15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	29
16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	29
17. (Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності фінансових та нефінансових активів	30

Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	31
--	----

18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань	31
--	----

Розділ III. Управління капіталом	35
----------------------------------	----

19. Управління капіталом	35
20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	36

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку	37
---	----

21. Витрати на утримання персоналу	37
22. Адміністративно-господарські та інші витрати	37

Розділ V. Інші примітки.....	38
------------------------------	----

23. Операції з пов'язаними сторонами	38
24. Поточні та непоточні активи і зобов'язання	40
25. Події після звітної дати	41
26. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності	42

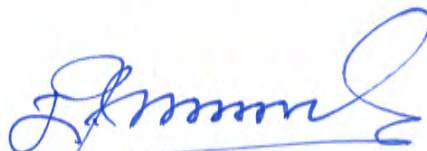
Проміжний скорочений консолідований звіт про фінансовий стан

	Примітки	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
(у мільйонах гривень)			
Активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	269 323	373 440
Цінні папери нерезидентів	6	1 195 507	1 073 099
Авуари в СПЗ	7.1	1 970	35 570
Монетарне золото		74 312	62 387
Цінні папери України	8	711 180	727 818
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	4 664	5 691
Внутрішній державний борг		1 350	1 347
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	107 270	102 521
Основні засоби та нематеріальні активи		3 892	4 044
Інші активи		8 113	6 670
Усього активів		2 377 581	2 392 587
Зобов'язання			
Банкноти та монети в обігу		801 142	764 598
Кошти банків	10	282 807	216 261
Кошти державних та інших установ	11	59 825	140 102
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	—	38 643
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	510 386	621 667
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	70 806	86 027
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	107 257	102 509
Інші зобов'язання		2 101	2 609
Усього зобов'язань		1 834 324	1 972 416
Власний капітал			
Статутний капітал	19	100	100
Загальні резерви та нерозподілений прибуток	19	272 169	137 690
Резерви переоцінки активів і зобов'язань	19	270 945	282 336
Усього власного капіталу		543 214	420 126
Неконтрольована частка		43	45
Усього капіталу		543 257	420 171
Усього пасивів		2 377 581	2 392 587

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 22 серпня 2024 року.

Підписано 22 серпня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Людмила СНИГУРСЬКА

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід

	Примітка	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
		за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)					
Процентні доходи	14	23 297	47 432	35 014	69 076
Процентні витрати	14	(21 574)	(45 739)	(24 483)	(47 275)
Чисті процентні доходи до врахування (збитку)/прибутку від (зменшення)/відновлення корисності		1 723	1 693	10 531	21 801
(Збиток)/прибуток від (зменшення)/відновлення корисності за процентними фінансовими активами	17	(266)	(250)	189	256
Чисті процентні доходи після врахування (збитку)/прибутку від (зменшення)/відновлення корисності		1 457	1 443	10 720	22 057
Комісійні доходи		164	393	121	245
Комісійні витрати		(15)	(30)	(11)	(24)
Чистий комісійний дохід		149	363	110	221
Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	15	49 699	95 678	239	7 736
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	16	14 763	28 103	7 690	15 475
Інші доходи		403	587	363	833
Усього чистих доходів		66 471	126 174	19 122	46 322
Витрати на утримання персоналу	21	(887)	(1 768)	(754)	(1 507)
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції		(590)	(886)	(384)	(735)
Адміністративно-господарські та інші витрати	22	(411)	(873)	(399)	(813)
(Збиток)/прибуток від (зменшення)/відновлення корисності за іншими активами	17	—	(9)	1	10
Прибуток до оподаткування		64 583	122 638	17 586	43 277
Витрати з податку на прибуток дочірньої компанії		(1)	(2)	(1)	(1)
Прибуток за період		64 582	122 636	17 585	43 276
Інші сукупні доходи, які не підлягають перекласифікації як складові прибутків або збитків у наступних періодах:					
переоцінка банківських металів		425	454	(173)	(268)
Інші сукупні доходи/(витрати) за період		425	454	(173)	(268)
Разом сукупні доходи за період		65 007	123 090	17 412	43 008
Прибуток за період, що належить:					
Національному банку України		64 581	122 634	17 584	43 275
неконтрольованій частці участі		1	2	1	1
		64 582	122 636	17 585	43 276
Разом сукупні доходи, що належать:					
Національному банку України		65 006	123 088	17 411	43 007
неконтрольованій частці участі		1	2	1	1
		65 007	123 090	17 412	43 008

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 22 серпня 2024 року.

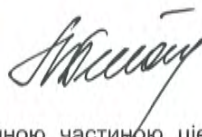
Підписано 27 серпня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Людмила СНИГУРСЬКА

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Проміжний скорочений консолідований звіт про зміни у власному капіталі

	Статутний капітал	Загальні резерви та нерозподілений прибуток	Резерв переоцінки активів і зобов'язань	Усього власного капіталу	Неконтрольована частка участі	Усього капіталу
(у мільйонах гривень)						
Залишок на 01 січня 2023 року	100	99 712	228 346	328 158	43	328 201
Усього сукупних доходів за перше півріччя 2023 року	–	43 275	(268)	43 007	1	43 008
Результат від передавання активів	–	(16)	–	(16)	–	(16)
Реалізований результат переоцінки за банківськими металами, що вибули	–	65	(65)	–	–	–
Реалізований результат переоцінки за цінними паперами та деривативами, що вибули	–	2 674	(2 674)	–	–	–
Залишок на 30 червня 2023 року	100	145 710	225 339	371 149	44	371 193
Залишок на 01 січня 2024 року	100	137 690	282 336	420 126	45	420 171
Усього сукупних доходів за перше півріччя 2024 року	–	122 634	454	123 088	2	123 090
Реалізований результат переоцінки за банківськими металами, що вибули	–	79	(79)	–	–	–
Реалізований результат переоцінки за цінними паперами та деривативами, що вибули	–	11 766	(11 766)	–	–	–
Дивіденди, розподілені між власниками	–	–	–	–	(4)	(4)
Залишок на 30 червня 2024 року	100	272 169	270 945	543 214	43	543 257

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 22 серпня 2024 року.

Підписано 22 серпня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Людмила СНИГУРСЬКА

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

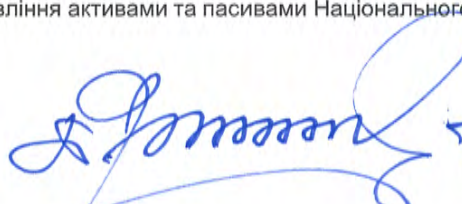
Проміжний скорочений консолідований звіт про рух грошових коштів

	Примітка	На 30 червня 2024 року	На 30 червня 2023 року
(у мільйонах гривень)			
Операційна діяльність			
Проценти отримані		51 365	73 507
Комісії отримані		393	244
Інші доходи		582	830
Проценти сплачені		(47 567)	(41 696)
Комісії сплачені		(30)	(24)
Інші витрати		(3 187)	(2 807)
Сплачені податки, збори і платежі		(634)	(549)
Перерахування коштів до Державного бюджету України	20	(38 643)	(71 868)
Зменшення кредитів банкам та іншим позичальникам		1 024	32 763
Погашення внутрішнього державного боргу		33	66
Збільшення коштів банків		66 409	116 872
(Зменшення)/збільшення коштів державних та інших установ		(87 116)	258 341
Зменшення інших активів		203	188
(Зменшення)/збільшення інших зобов'язань		(107)	517
Інший рух коштів		(882)	1 121
Чиста зміна грошових коштів від операційної діяльності		(58 157)	367 505
Інвестиційна діяльність			
Збільшення розміщених строкових депозитів у золоті		(15)	(66)
Чисте збільшення цінних паперів нерезидентів		(20 762)	(148 251)
Чисте зменшення цінних паперів України		12 404	12 716
Дивіденди від асоційованої компанії		3	2
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(84)	(120)
Чиста зміна грошових коштів від інвестиційної діяльності		(8 454)	(135 719)
Фінансова діяльність			
Випуск/(вилучення) банкнот та монет в обіг/з обігу	13	36 544	(4 196)
Погашення зобов'язань перед МВФ	13	(18 151)	(29 624)
Погашення депозитних сертифікатів, що емітовані Національним банком України	13	(109 650)	15 831
Чиста зміна грошових коштів від фінансової діяльності		(91 257)	(17 989)
Вплив зміни валютних курсів		18 866	3 050
Чистий рух грошових коштів та їх еквівалентів		(139 002)	216 847
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок звітного періоду		402 930	298 461
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного періоду	13	263 928	515 308

Схвалено до випуску Комітетом з управління активами та пасивами Національного банку України 23 серпня 2024 року.

Підписано 24 серпня 2024 року.

Голова

 Андрій ПИШНИЙ

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

 Людмила ШИГУРСЬКА

Примітки, подані на сторінках 8–42, є невід'ємною частиною цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності.

Примітки до проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності

Розділ І. Основа складання фінансової звітності

1. Основна діяльність

Національний банк України (далі – Національний банк) є центральним банком України і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України “Про Національний банк України” та інших законодавчих актів України. Згідно із законодавством України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. Під час виконання своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримання цінової стабільності в державі. Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, а також додержанню сталих темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, якщо це не перешкоджає досягненню цінової стабільності.

Національний банк не має на меті отримання прибутку. Фінансові результати діяльності Національного банку, а також структура його активів, зобов'язань і капіталу визначаються функціями Національного банку як особливого центрального органу державного управління.

Статутний капітал Національного банку є державною власністю.

До структури Національного банку станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року входять центральний апарат та відокремлений підрозділ (Банкотно-монетний двір), які здійснюють діяльність виключно в межах завдань і функцій Національного банку, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Дочірньою компанією Національного банку є ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО “РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ” (далі – Розрахунковий центр).

Частка Національного банку в капіталі Розрахункового центру становить 83,55% станом на 30 червня 2024 року (станом на 31 грудня 2023 року – 83,55%).

Статутний капітал Розрахункового центру на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року становить 206,7 мільйона гривень, який складається з простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 гривень кожна.

Розрахунковий центр відповідно до законодавства України здійснює професійну діяльність на ринках капіталу – клірингову діяльність із визначення зобов'язань та клірингову діяльність центрального контрагента.

До функцій Розрахункового центру належать, зокрема:

здійснення/забезпечення грошових розрахунків за укладеними деривативними контрактами та правочинами щодо інструментів грошового ринку, активів, допущених до торгів на організованому товарному ринку, за умови проведення розрахунків за принципом “поставка проти оплати” та за правочинами щодо цінних паперів за умови проведення розрахунків за принципом “поставка цінних паперів проти оплати”;

реалізація прав (у тому числі отримання доходів) за активами, які внесені на відповідні рахунки Розрахункового центру для здійснення/забезпечення розрахунків за деривативними контрактами та правочинами щодо фінансових інструментів, інших активів; пред'явлення вимог за гарантіями банків;

вчинення правочинів щодо деривативних контрактів, фінансових інструментів, інших активів з метою забезпечення виконання зобов'язань.

Національний банк є засновником Корпоративного недержавного пенсійного фонду Національного банку (далі – КНПФ).

Національний банк здійснює адміністрування, управління активами та зберігання активів КНПФ.

Національний банк проаналізував наявність контролю, необхідного для консолідації відповідно до Міжнародного стандарту фінансової звітності (далі – МСФЗ) 10 “Консолідована фінансова звітність” стосовно КНПФ. Національний банк є засновником, проте не зазнає ризиків та не має права щодо змінних результатів його діяльності. Відповідно до МСФЗ 10 “Консолідована фінансова звітність” Національний банк не має контролю за КНПФ та відповідно КНПФ не було консолідовано під час складання цієї консолідованої фінансової звітності.

Інвестиції Національного банку в асоційовану компанію станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року були представлені інвестиціями в статутний капітал ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА “НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕПОЗИТАРІЙ УКРАЇНИ” (далі – Національний депозитарій).

Національний банк, Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку та інші учасники фондового ринку є акціонерами Національного депозитарію. Згідно зі статутом Національний депозитарій провадить діяльність із депозитарного обліку та обслуговування обліку цінних

паперів і корпоративних операцій емітента на рахунках у цінних паперах клієнтів.

Станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року Національний банк володів 2 580 простими іменними акціями Національного депозитарію номінальною

вартістю 10 000 гривень кожна, загальною номінальною вартістю 25,8 мільйона гривень. Частка участі Національного банку в статутному капіталі Національного депозитарію на 30 червня 2024 року становить 25% (на 31 грудня 2023 року – 25%).

2. Основи облікової політики та складання звітності

Цей розділ містить суттєву інформацію про облікову політику Національного банку, що стосується фінансової звітності в цілому.

Проміжна скорочена консолідована фінансова звітність Національного банку складена відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – МСБО) 34 “Проміжна фінансова звітність”, затвердженого Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність не включає всієї інформації, необхідної для повного комплексу фінансової звітності згідно з МСФЗ, а лише окремі примітки для пояснення подій та операцій, які є суттєвими для розуміння змін у фінансовому стані та результатах діяльності Національного банку з дати останньої річної консолідованої фінансової звітності Національного банку.

Ця проміжна скорочена консолідована фінансова звітність має розглядатися разом із річною

консолідованою фінансовою звітністю Національного банку станом на 31 грудня 2023 року, складеною відповідно до МСФЗ.

Ця консолідована фінансова звітність підготовлена на основі припущення, що Національний банк є організацією, здатною продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Упродовж першого півріччя 2024 року змін у цілях та політиці управління фінансовими ризиками Національного банку не було.

Інформацію про введення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності наведено в примітці 26.

Основні офіційні курси гривні до іноземних валют/облікова ціна банківських металів, за якими відображені монетарні статті консолідованого звіту про фінансовий стан, та монетарного золота були такими:

	30 червня 2024 року (у гривнях)	31 грудня 2023 року (у гривнях)
1 долар США	40,5374	37,9824
1 СПЗ	53,320653	50,95983
1 євро	43,3547	42,2079
1 фунт стерлінгів	51,2433	48,4883
1 тройська унція золота	93 934,88	78 861,34

Основні оцінки та судження під час застосування принципів бухгалтерського обліку

Національний банк використовує оцінки, припущення і професійні судження, які впливають на суми активів і зобов'язань, що відображені в проміжній скороченій консолідованій фінансовій звітності. Оцінки та судження регулярно переглядаються й ґрунтуються на досвіді керівництва Національного банку та інших факторах, включаючи майбутні події, очікування яких за наявних умов є обґрунтованими.

Найсуттєвіші оцінки та судження стосуються таких питань:

інформації про основні припущення і судження щодо майбутніх подій, що можуть спричинити суттєве коригування балансової вартості активів і зобов'язань у наступному звітному періоді;

оцінки очікуваних кредитних збитків для коштів на вимогу та строкових депозитів в іноземній валюті та монетарному золоті;

оцінки очікуваних кредитних збитків для цінних паперів, що оцінюються за амортизованою собівартістю;

оцінки очікуваних кредитних збитків для кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам;

знецінення основних засобів та нематеріальних активів;

забезпечення під імовірні зобов'язання за пред'явленими до Національного банку судовими позовами;

операцій з пов'язаними сторонами.

Під час складання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності застосовувалися ті

самі оцінки та судження, що і під час останньої річної консолідованої фінансової звітності.

Умовні зобов'язання

Зобов'язання з капітальних вкладень

Станом на 30 червня 2024 року Національний банк мав зобов'язання з капітальних вкладень, які стосувалися придбання, будівництва та поліпшення основних засобів і нематеріальних активів, на загальну суму 297 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2023 року – 154 мільйони гривень).

Судові процедури

До Національного банку під час його діяльності пред'являються певні позови. Станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року є судові позови, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків невисокою, але керівництво Національного банку вважає, що розкриття інформації щодо таких судових справ майнового характеру може завдати шкоди Національному банку в суперечці з іншими сторонами щодо предмета позову. За такими справами є умовні зобов'язання, забезпечення під імовірні зобов'язання не формувалося.

Станом на 30 червня 2024 року та на 31 грудня 2023 року позовів, за якими Національний банк оцінює ймовірність настання можливих збитків високою, немає.

Угоди своп

Станом на 30 червня 2024 року Національний банк мав 31 угоду своп процентної ставки, загальна умовна сума за якими становить 7 970 мільйонів гривень із термінами виконання за умовами угод від трьох до п'яти років (із них: умовна вартість операцій строком до трьох років – 500 мільйонів гривень, строком до чотирьох років – 4 470 мільйонів гривень, строком до п'яти років – 3 000 мільйонів гривень).

Станом на 31 грудня 2023 року Національний банк мав 40 угод своп процентної ставки, загальна умовна сума за якими становить 8 970 мільйонів гривень із термінами виконання за умовами угод від трьох до п'яти років (із них: умовна вартість операцій строком до трьох років – 1 500 мільйонів гривень, строком до чотирьох років – 4 470 мільйонів гривень, строком до п'яти років – 3 000 мільйонів гривень).

Зміни, що відбулися протягом першого півріччя 2024 року в умовних зобов'язаннях з надання кредитів, наведено в примітці 9.

3. Вплив економічної ситуації на фінансовий стан і результати діяльності Національного банку

У II кварталі 2024 року зростання реального ВВП сповільнилося (до 3,7% порівняно з відповідним кварталом минулого року, за оцінками Національного банку). Це було зумовлено передусім новими руйнуваннями росією енергетичної інфраструктури та тривалими відключеннями споживачів від енергопостачання. У результаті суттєво погіршилися ділові і споживчі настрої та послабилася економічна активність в низці секторів, насамперед енергоємних. Стримували економічну активність у II кварталі 2024 року й посилення кадрових проблем, а також збільшення часу повітряних тривог. Водночас зростання економіки підтримувалося нарощуванням видатків бюджету, швидшим, ніж торік, збором урожаю ранніх зернових, подальшим відновленням у тваринництві, стабільною роботою морського коридору. Так, державні капітальні вкладення з акцентом на оборонних проєктах залишалися вагомим джерелом зростання інвестиційного попиту.

Ситуація на ринку праці залишалася складною. Попит на робочу силу був значно вищим, ніж торік, та все ще нерівномірним за професіями. Подальша міграція за кордон та мобілізаційні процеси призвели до скорочення пропозиції робочої сили та посилення проблеми браку працівників для підприємств. Зокрема, за даними ООН, у першому півріччі 2024 року кількість мігрантів за кордоном зросла майже на 240 тисяч осіб – до 6,6 мільйона осіб. Стиснена пропозиція робочої сили стримує діяльність підприємств, обмежуючи економічне відновлення. Водночас складна ситуація на ринку праці зумовлює поліпшення зайнятості, зокрема шляхом більшого залучення жінок, та підживлює зростання заробітних плат. Поліпшення зайнятості, підвищення заробітних плат та інших соціальних виплат сприяли подальшому збільшенню реальних доходів населення, а відповідно й стійкому зростанню споживання.

Дефіцит зведеного бюджету в II кварталі розширився порівняно з попереднім кварталом та за підсумками першого півріччя 2024 року становив понад 602 мільярди гривень без урахування грантів у доходах (у першому півріччі 2023 року – понад 683 мільярди гривень без урахування грантів у доходах). Формування меншого, ніж торік, дефіциту зумовило поліпшення власних ресурсів. Проте він залишався значним з огляду на істотні видатки, які передусім спрямовувалися на потреби військового характеру, гуманітарну сферу та заходи, пов'язані з ліквідацією наслідків руйнувань.

Роль внутрішнього боргового ринку у фінансуванні дефіциту бюджету збільшується, зважаючи на значні видатки та зміну ритмічності міжнародної допомоги цього року, коли вона надходить із певними інтервалами. Так, незначні надходження зовнішньої допомоги на початку року змінилися її рекордними обсягами в березні та помірними в II кварталі 2024 року. Тому в II кварталі

2024 року використано створений “запас” валютних коштів наприкінці березня, а завдяки надходженням від ЄС наприкінці червня 2024 року поповнено ресурси на наступні періоди. За таких умов посилилася необхідність накопичення та згладжування ресурсів для покриття бюджетних потреб. Ринковий інтерес до державних цінних паперів зберігався (роловер ОВДП у національній валюті перевищив 153% з початку року) завдяки їх порівняно високій дохідності в реальному вимірі. Державний та гарантований державою борг сягнув близько 88% ВВП станом на кінець червня 2024 року, за оцінкою Національного банку.

У першому півріччі 2024 року дефіцит поточного рахунку розширився до 8,7 мільярда доларів США (1,8 мільярда доларів США у першому півріччі 2023 року) насамперед через менші обсяги офіційного фінансування у формі грантів. Це призвело до відчутного скорочення профіциту рахунку вторинних доходів (з 12,9 мільярда доларів США в першому півріччі 2023 року до 5,5 мільярда доларів США в першому півріччі 2024 року). Крім того, розширився дефіцит торгівлі товарами (з 11,8 мільярда доларів США в першому півріччі 2023 року до 12,8 мільярда доларів США в першому півріччі 2024 року). Так, функціонування морського коридору сприяло нарощуванню поставок продукції металургії та залізних руд, що забезпечило зростання експорту товарів на 4,7% порівняно з відповідним періодом минулого року. Водночас зростання імпорту товарів (6,1%) випередило зростання експорту. Втрата низки генеруючих потужностей внаслідок обстрілів з боку російської федерації зумовлювала потребу в більшому імпорті як енергетичного обладнання, так і електроенергії. Тривало нарощування обсягів закупівель для оборонного сектору за рахунок видатків бюджету. Крім того, в умовах стійкого споживчого попиту зростав імпорт товарів споживчого призначення. Натомість дефіцит торгівлі послугами значно звузився (до 2,8 мільярда доларів США порівняно з 5,5 мільярда доларів США в першому півріччі 2023 року) за рахунок суттєвого скорочення імпорту послуг за статтею “подорожі” на тлі зниження витрат українців за кордоном та поступової зміни ними резидентності.

Приплив капіталу за фінансовим рахунком у першому півріччі 2024 року звузився до 6,1 мільярда доларів США (з 9,5 мільярда доларів США в першому півріччі 2023 року). Так, незначно скоротився приплив капіталу за державним сектором унаслідок менших обсягів позик від міжнародних фінансових партнерів. Також збільшився відплив капіталу приватного сектору (до 4,8 мільярда доларів США в першому півріччі 2024 року з 2,8 мільярда доларів США в першому півріччі 2023 року) за рахунок вищого попиту населення на готівкову валюту та зменшення заборгованості резидентів за торговими кредитами. У результаті був сформований дефіцит платіжного балансу в розмірі 2,5 мільярда доларів США, а міжнародні резерви дещо знизилися, проте залишалися

на високому рівні (37,9 мільярда доларів США станом на кінець червня 2024 року).

Після тривалого періоду низької споживчої інфляції її траєкторія розвернулася в травні 2024 року, а в червні 2024 року вона прискорилася до 4,8% порівняно із відповідним місяцем минулого року. Основним чинником прискорення інфляції було вичерпання впливу тимчасових чинників, що стримували її протягом тривалого часу, насамперед сприятливих погодних умов на початку цього року і значних минулорічних врожаїв. Вагомий проінфляційний вплив мало підвищення тарифів на електроенергію для населення. Фундаментальний інфляційний тиск теж посилюється наприкінці II кварталу (базова інфляція зросла до 5,0% у червні 2024 року порівняно з відповідним місяцем минулого року), відображаючи подальше зростання витрат бізнесу через збереження високих безпекових ризиків, підвищення оплати праці в умовах дефіциту кадрів та складної ситуації в енергетиці. Стримували інфляційний тиск більша пропозиція окремих продуктів харчування з огляду на ефекти раннього потепління цього року, менший тиск з боку витрат на сировину через значні минулорічні врожаї, а також контрольована ситуація на валютному ринку. Вагомим чинником стримування як загальної інфляції, так і її адміністративної складової і надалі залишалася фіксація тарифів на газ, гарячу воду та опалення.

З огляду на стримані показники інфляції, контрольовану ситуацію на валютному ринку та достатньо збалансовані ризики для прогнозу інфляції Національний банк у березні знизив облікову ставку на 0,5 в. п. до 14,5%, а також знизив на 1 в. п. різницю між обліковою ставкою і ставками за своїми операціями – тримісячними депозитними сертифікатами та кредитами рефінансування. Також Національний банк продовжив модифікувати параметри операцій з тримісячними депозитними сертифікатами з метою посилення стимулів для банків нарощувати портфелі строкових гривневих депозитів населення. Надалі цикл пом'якшення продовжився: у квітні 2024 року облікову ставку знижено на 1 в. п. до 13,5%, а в червні – на 0,5 в. п. до 13%. Такі кроки дали змогу балансувати між цілями з цінової стабільності та сприяння стійкому економічному розвитку.

У 2024 році банківська система надалі функціонувала в умовах суттєвого профіциту ліквідності. Середньоденні залишки коштів на коррахунках і в депозитних сертифікатах у I кварталі сягнули понад 780 мільярдів гривень, а у II кварталі майже не змінилися – 774 мільярди гривень (710 мільярдів гривень у IV кварталі 2023 року).

Ситуація на валютному ринку в першому півріччі 2024 року залишалася контрольованою. Національний

банк зберігав активну присутність на валютному ринку та компенсував структурний дефіцит іноземної валюти для забезпечення помірних курсових коливань в обидва боки залежно від змін ринкової кон'юнктури. У поєднанні зі згладжуванням надмірної волатильності обмінного курсу це сприяло утриманню інфляційних та курсових очікувань під контролем, збереженню довіри до гривні та підтримки помірної інфляції.

За таких умов на валютному ринку України й надалі спостерігалися позитивні структурні зрушення. Зокрема, тривало збільшення обсягу операцій банків без участі Національного банку. Крім того, попри ситуативні сплески на готівковому сегменті, різниця між готівковим та офіційним курсами залишалася на низькому рівні. Мінімізація множинності курсів і краща "синхронізація" сегментів валютного ринку поліпшують спроможність Національного банку зберігати керованість курсової динаміки, а збільшення глибини міжбанківського валютного ринку підвищує його здатність до самозбалансування.

Крім того, з огляду на сформованість необхідних передумов у II кварталі Національний банк запровадив найбільший пакет пом'якшення валютних обмежень з початку повномасштабної війни. Метою цих змін є поліпшення умов ведення бізнес-діяльності в Україні та виходу вітчизняного бізнесу на нові ринки, а також підтримка відновлення економіки та сприяння припливу нових інвестицій в країну. Для підвищення інвестиційної привабливості та підтримання обороноздатності України Національний банк також актуалізував та переглянув низку інших валютних обмежень. Крім того, Національний банк оновив нормативно-правову базу для забезпечення прямого доступу іноземних інвесторів до інструментів відбудови України, зокрема, облігацій місцевих позик, інфраструктурних облігацій, облігацій міжнародних фінансових організацій тощо.

На тлі очікувань переговорів Уряду України з приватними кредиторами щодо реструктуризації зовнішнього комерційного боргу України міжнародна рейтингова агенція "Standard & Poor's" знизилася 08 березня 2024 року довгостроковий суверенний рейтинг України в іноземній валюті з "CCC" до "CC" з негативним прогнозом.

Надалі широкомасштабна військова агресія російської федерації та реалізація пов'язаних із цим ризиків може мати вплив на результати діяльності та фінансовий стан Національного банку, який на сьогодні не може бути визначено. Керівництво Національного банку ретельно стежить за поточним станом та розвитком подій і вживає необхідних заходів для послаблення впливу негативних чинників.

Розділ II.І. Фінансові інструменти

4. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Операції з фінансовими інструментами

Національний банк класифікує всі фінансові активи в категорії за справедливою вартістю через прибуток або збиток та амортизованою собівартістю відповідно до визначених моделей управління фінансовими активами та характеристик грошових потоків. Національний банк не класифікує жодних активів у категорію за справедливою вартістю через прибуток або збиток з метою усунення або

значного зменшення невідповідності в обліку. Національний банк не класифікує жодних активів у категорію за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Усі фінансові зобов'язання Національного банку (крім похідних фінансових інструментів) оцінюються за амортизованою собівартістю.

Станом на 30 червня 2024 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті	–	262 257	262 257
Цінні папери нерезидентів	1 195 507	–	1 195 507
Авуари в СПЗ	–	1 970	1 970
Цінні папери України	863	710 317	711 180
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	4 664	4 664
Внутрішній державний борг	–	1 350	1 350
Внески в рахунок квоти МВФ	–	107 270	107 270
Інші фінансові активи	5	515	520
Усього фінансових активів	1 196 375	1 088 343	2 284 718

Станом на 31 грудня 2023 року фінансові активи розподілялися за категоріями оцінки таким чином:

	Активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках	Активи за амортизованою собівартістю	Усього
(у мільйонах гривень)			
Фінансові активи			
Кошти та депозити в іноземній валюті	–	367 508	367 508
Цінні папери нерезидентів	1 073 099	–	1 073 099
Авуари в СПЗ	–	35 570	35 570
Цінні папери України	729	727 089	727 818
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	5 691	5 691
Внутрішній державний борг	–	1 347	1 347
Внески в рахунок квоти МВФ	–	102 521	102 521
Інші фінансові активи	5	155	160
Усього фінансових активів	1 073 833	1 239 881	2 313 714

Розділ II.II. Фінансові активи та зобов'язання

5. Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Фінансові активи за амортизованою собівартістю		
Готівкова іноземна валюта	43 786	41 278
Кошти на вимогу в іноземній валюті	196 338	293 879
Короткострокові депозити в іноземній валюті	22 139	32 356
Резерви під очікувані кредитні збитки за строковими депозитами в іноземній валюті	(6)	(5)
Усього фінансових активів за амортизованою собівартістю	262 257	367 508
Нефінансові активи		
Короткострокові депозити в золоті	7 066	5 932
Усього нефінансових активів	7 066	5 932
Усього коштів та депозитів в іноземній валюті та банківських металах	269 323	373 440

Станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року всі кошти та депозити в іноземній валюті не забезпечуються заставою.

Станом на 30 червня 2024 року валова балансова вартість за коштами на вимогу в іноземній валюті становила 196 338 мільйонів гривень та змінилася протягом першого півріччя 2024 року переважно за рахунок зменшення залишків на рахунках у банках-нерезидентах (станом на 31 грудня 2023 року – 293 879 мільйонів гривень).

Протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року кошти на вимогу в іноземній валюті перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків. Резерви під очікувані кредитні збитки за коштами на вимогу в іноземній валюті протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року не формувалися.

Станом на 30 червня 2024 року валова балансова вартість за короткостроковими депозитами в іноземній валюті становила 22 139 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 6 мільйонів гривень (станом на

31 грудня 2023 року валова балансова вартість за короткостроковими депозитами в іноземній валюті становила 32 356 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 5 мільйонів гривень). Зміни валової балансової вартості строкових депозитів в іноземній валюті зумовлені зменшенням суми розміщених строкових депозитів в іноземній валюті, а зміни в резервах – розформуванням резервів за поверненими депозитами та формуванням резервів за новими розміщеними депозитами.

Протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року короткострокові депозити в іноземній валюті перебували на стадії 1 для оцінки очікуваних кредитних збитків.

Для цілей консолідованого звіту про рух грошових коштів грошові потоки від короткострокових депозитів у золоті класифікуються як інвестиційна діяльність.

Інформація щодо класифікації коштів і депозитів в іноземній валюті та банківських металах на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

6. Цінні папери нерезидентів

Станом на 30 червня 2024 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	964 871	2 578	967 449
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	–	123 619	123 619
номіновані в австралійських доларах	–	486	486
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	1 793	90 189	91 982
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	1 915	896	2 811
номіновані в австралійських доларах	–	920	920
номіновані в юанях Женьміньбі	–	5 924	5 924
номіновані в японських єнах	378	1 262	1 640
Усього боргових цінних паперів	968 957	225 874	1 194 831
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	676	676
Усього інструментів капіталу	–	676	676
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	968 957	226 550	1 195 507

Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів включають боргові цінні папери, випущені іноземними центральними та інвестиційними банками, міжнародними агенціями та іншими емітентами.

Інформація щодо класифікації цінних паперів нерезидентів на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

Станом на 31 грудня 2023 року цінні папери нерезидентів подані таким чином:

	Державні облігації	Цінні папери міжнародних агенцій, банків та інших емітентів	Усього
(у мільйонах гривень)			
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки			
Боргові цінні папери в розрізі емітентів:			
цінні папери емітентів США:			
номіновані в доларах США	889 466	362	889 828
цінні папери емітентів держав ЄС:			
номіновані в доларах США	263	109 723	109 986
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	1 927	1 927
номіновані в австралійських доларах	–	860	860
цінні папери інших емітентів:			
номіновані в доларах США	2 140	55 326	57 466
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	–	2 405	2 405
номіновані в австралійських доларах	437	–	437
номіновані в юанях Женьмінбі	–	7 766	7 766
номіновані в японських єнах	404	1 344	1 748
Усього боргових цінних паперів	892 710	179 713	1 072 423
Інструменти капіталу:			
акції Чорноморського банку торгівлі та розвитку	–	676	676
Усього інструментів капіталу	–	676	676
Усього цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	892 710	180 389	1 073 099

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 30 червня 2024 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облігації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	24 027	973 982	0–5,44395	Щокварталу, кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1 дня до 1,1 року
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	44	1 800	1,5–2,875	Кожні 6 місяців	Від 3 місяців до 7,5 місяця
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	37	1 896	2,75–5	Кожні 6 місяців	Від 2,3 місяця до 8,3 місяця
номіновані в японських єнах	1 500	379	0,02	Кожні 6 місяців	11,8 місяця
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	63	2 554	2,625–5,70243	Щокварталу, кожні 6 місяців	Від 9,9 місяця до 4,3 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	3 117	126 362	0–6,32043	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 8 днів до 1,2 року
номіновані в австралійських доларах	19	499	0	Без сплати купона	7,4 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	2 271	92 060	0–6,60296	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 2 днів до 3,6 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	18	922	0	Без сплати купона	6,8 місяця
номіновані в австралійських доларах	35	957	0	Без сплати купона	Від 9,9 місяця до 11,8 місяця
номіновані в юанях Женьміньбі	1 050	5 856	0–3,4	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 26 днів до 1,1 року
номіновані в японських єнах	5 000	1 263	0,295	Кожні 6 місяців	3,7 місяця

Інформацію про номінальну вартість, купон та строки погашення боргових цінних паперів нерезидентів станом на 31 грудня 2023 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість в іноземній валюті, у мільйонах	Загальна номінальна вартість у гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Боргові цінні папери за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках у розрізі емітентів					
Державні облігації:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	23 642	897 997	0–5,471199	Щокварталу, кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 2 днів до 1,6 року
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	7	266	0	Без сплати купона	2,7 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	56	2 138	1,75–7,125	Кожні 6 місяців	Від 23 днів до 9,7 місяця
номіновані в австралійських доларах	17	436	2,75	Кожні 6 місяців	3,7 місяця
номіновані в японських єнах	1 500	404	0,02	Кожні 6 місяців	1,5 року
Облігації міжнародних агенцій, банків та інших емітентів:					
цінні папери емітентів США:					
номіновані в доларах США	9	356	5,51–5,64	Кожні 6 місяців	Від 3,1 місяця до 8,7 місяця
цінні папери емітентів держав ЄС:					
номіновані в доларах США	2 972	112 898	0–6,318882	Щокварталу, кожні 6 місяців, без сплати купона	Від 1 місяця до 1,7 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	40	1 940	0	Без сплати купона	1,3 місяця
номіновані в австралійських доларах	34	870	0	Без сплати купона	Від 1,2 місяця до 5,7 місяця
цінні папери інших емітентів:					
номіновані в доларах США	1 500	56 981	0–6,601415	Щокварталу, кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 16 днів до 1,4 року
номіновані в англійських фунтах стерлінгів	50	2 424	0	Без сплати купона	Від 16 днів до 3,6 місяця
номіновані в юанях Женьміньбі	1 450	7 756	0–3,4	Кожні 6 місяців, 1 раз на рік, без сплати купона	Від 22 днів до 1,6 року
номіновані в японських єнах	5 000	1 347	0,295	Кожні 6 місяців	9,7 місяця

7. Операції з МВФ

7.1. Авуари в СПЗ

Авуари в СПЗ – кошти до запитання в СПЗ на рахунку, який відкрито в МВФ для України.

Нижче наведено рух коштів за рахунками авуарів у СПЗ протягом першого півріччя 2024 року та аналогічного періоду 2023 року:

	2024 рік	2023 рік
	(у мільйонах гривень)	
Залишок авуарів у СПЗ станом на 01 січня	35 570	62 174
Надходження коштів від МВФ:		
на користь Уряду	34 551	131 371
Надходження коштів міжнародної фінансової допомоги Україні від донорів:		
на користь Уряду	57 594	64 235
Купівля СПЗ	27 800	4 967
Інші надходження та платежі	104	224
Погашення кредиту:		
від імені Національного банку (примітка 7.3)	(18 151)	(29 624)
від імені Уряду	(27 748)	(7 748)
Сплата комісій, пов'язаних з операціями з МВФ	(619)	(1 077)
Конвертація СПЗ в інші іноземні валюти:		
на користь Національного банку	(90 485)	(155 394)
Сплата відсотків за користування позикою МВФ:		
від імені Національного банку	(2 618)	(3 756)
від імені Уряду	(12 804)	(7 203)
Сплата відсотків за користування коштами, отриманими за розподілом СПЗ:		
від імені Національного банку	(85)	(63)
від імені Уряду	(3 292)	(2 440)
Інші платежі	(1)	(2)
Доходи за авуарами в СПЗ	741	1 267
Курсові різниці	1 413	(232)
Залишок авуарів у СПЗ станом на 30 червня	1 970	56 699

У першому півріччі 2024 та 2023 років коштів від МВФ за кредитними програмами на користь Національного банку не надходило.

Інформація щодо класифікації авуарів у СПЗ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

7.2. Внески в рахунок квоти МВФ

Сума квоти – спеціальний тип активу, який є внеском України як члена МВФ. Величина квоти залежить від економічного розвитку країни і визначається Радою керуючих МВФ. Квота визначає для країни-члена кількість голосів у МВФ, ліміти доступу до фінансових ресурсів МВФ та частку в розподілі СПЗ – одиниці обліку МВФ. Основна частина квоти України сплачена шляхом випуску Національним банком безпроцентного боргового зобов'язання на користь МВФ, а решта суми квоти зарахована на рахунки МВФ № 1 та № 2 (примітка 7.3).

Станом на 30 червня 2024 року загальна сума квоти України становить 2 012 мільйонів СПЗ (107 270 мільйонів гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду) (станом на 31 грудня 2023 року – 2 012 мільйонів СПЗ, або 102 521 мільйон гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Проценти за квотою не нараховуються.

Резервна позиція в МВФ – спеціальний тип активу, який утворюється в результаті обміну частини внеску в рахунок квоти на ліквідні вимоги держави-члена до МВФ. Резервна позиція є частиною валютних резервів країни.

Станом на 30 червня 2024 року резервна позиція України в МВФ становить 241 031 СПЗ, або 12,9 мільйона гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець звітного періоду (станом на 31 грудня 2023 року – 241 031 СПЗ, або 12,3 мільйона гривень за офіційним курсом гривні до СПЗ на кінець року). Сума резервної позиції включається до статті “Внески в рахунок квоти МВФ” Проміжного скороченого консолідованого звіту про фінансовий стан.

Інформація щодо класифікації внесків у рахунок квоти МВФ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

7.3. Зобов'язання перед МВФ

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Боргові зобов'язання перед МВФ за купівлею СПЗ	66 431	81 844
Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ	4 372	4 179
Рахунок МВФ № 2	3	4
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	70 806	86 027
Боргові зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою	106 988	102 252
Рахунок МВФ № 1	269	257
Боргові зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою	107 257	102 509
Усього зобов'язань перед МВФ	178 063	188 536

Зобов'язання перед МВФ за розподілом СПЗ – кошти, отримані Національним банком у результаті спеціального розподілу СПЗ.

Боргові зобов'язання перед МВФ за купівлею СПЗ – кредити, отримані від МВФ на рахунки в Національному банку. У першому півріччі 2024 та 2023 років надходжень від МВФ на користь Національного банку не було (примітка 7.1).

Рахунок МВФ № 1 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для відображення операцій з МВФ, пов'язаних із використанням та поверненням кредитів МВФ; рахунок МВФ № 2 – гривневий рахунок МВФ у Національному банку, що використовується для надходжень та адміністративних видатків МВФ у гривні на території України. У першому півріччі 2024 року з рахунку № 2 було сплачено адміністративні витрати МВФ на суму 0,65 мільйона гривень (у першому півріччі 2023 року адміністративних витрат МВФ не було).

Боргові зобов'язання перед МВФ зі сплати внеску за квотою – зобов'язання зі сплати квоти.

У першому півріччі 2024 та 2023 років змін у розмірі квоти не було (примітка 7.2).

Упродовж першого півріччя 2024 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 355 мільйонів СПЗ (18 151 мільйон гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 17 500 мільйонів гривень за річним курсом МВФ) [упродовж першого півріччя 2023 року відбулося погашення зобов'язань перед МВФ на суму 605 мільйонів СПЗ (29 624 мільйони гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 25 046 мільйонів гривень за річним курсом МВФ)] (примітка 7.1).

Інформація щодо класифікації зобов'язань перед МВФ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

8. Цінні папери України

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки:		
в іноземній валюті:		
державні деривативи, номіновані в доларах США	863	729
Усього цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	863	729
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:		
у національній валюті:		
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	257 902	277 351
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	452 415	449 738
Усього боргових цінних паперів за амортизованою собівартістю	710 317	727 089
Усього цінних паперів України	711 180	727 818

Відповідно до статті 54 Закону України “Про Національний банк України” Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває у державній власності.

Проте із 07 березня 2022 року згідно із Законом України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану” від 03 березня 2022 року № 2118-IX дію цієї статті тимчасово зупинено на період дії воєнного стану в Україні.

Протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року Національний банк на первинному ринку ОВДП не придбавав. У березні – грудні 2022 року Національний банк придбав на первинному ринку в емітента,

Міністерства фінансів України, ОВДП з фіксованою процентною ставкою і ОВДП з плаваючою процентною ставкою загальною номінальною вартістю 400 000 мільйонів гривень. Ці ОВДП мають номінальну вартість 1 000 гривень кожна, у тому числі з фіксованою процентною ставкою 120 000 мільйонів гривень, з плаваючою процентною ставкою – 280 000 мільйонів гривень.

Кожний державний дериватив має умовну суму в розмірі 1 000 доларів США або таку сукупну суму, яка є цілим кратним числом, що дорівнює 1 000 доларів США (далі – умовна сума). Виплати за державними деривативами залежать від досягнення певних показників ВВП та показника приросту реального ВВП за 2019–2039 роки.

Інформація щодо класифікації за цінними паперами України на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 30 червня 2024 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи	1 777	44	–	–	–	До 16,9 року
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:						
у національній валюті:						
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	252 615	–	11,21–16,77	8,12–19,75	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 8 місяців до 12,8 року
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	425 173	–	7,24–13,03	7,00–18,00	1 раз на рік	Від 8,9 року до 27,9 року

Інформацію про номінальну вартість, дохідність до погашення, купон та строки погашення цінних паперів України станом на 31 грудня 2023 року зазначено в таблиці нижче:

	Загальні номінальна вартість та умовна сума в гривневому еквіваленті, у мільйонах гривень	Загальні номінальна вартість та умовна сума в іноземній валюті, у мільйонах	Дохідність до погашення, % річних	Розмір купона, % річних	Періодичність сплати купона	Строки погашення
Цінні папери за справедливою вартістю через прибуток або збиток:						
в іноземній валюті:						
державні деривативи	1 665	44	–	–	–	До 17,4 року
Боргові цінні папери за амортизованою собівартістю:						
у національній валюті:						
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	265 018	–	11,30–19,35	8,12–19,75	1 раз на рік, кожні 6 місяців	Від 0,6 місяця до 13,3 року
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	425 173	–	6,74–13,59	4,10–21,86	1 раз на рік	Від 9,4 року до 28,4 року

Протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року боргові цінні папери за амортизованою собівартістю (державні цінні папери) перебували на стадії 1. Резерв під очікувані кредитні збитки за державними цінними паперами протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року не формувався.

9. Кредити банкам та іншим позичальникам

Кредити банкам та іншим позичальникам за цільовим призначенням класифікуються таким чином:

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
(у мільйонах гривень)		
Кредити, надані банкам для підтримання їх ліквідності:		
для стабілізації роботи банків	36 773	36 915
шляхом проведення тендерів Національним банком:		
довгострокові	1 564	2 480
короткострокові	282	282
інші	10	10
Кредити, надані в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку	21	21
Резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами банкам та іншим позичальникам	(33 986)	(34 017)
Усього кредитів банкам та іншим позичальникам	4 664	5 691

Протягом першого півріччя 2024 року та 2023 року Національний банк підтримував ліквідність банків через постійно діючу лінію рефінансування (кредити овернайт), рефінансування банків строком до одного року шляхом проведення тендерів.

Національний банк здійснює операції з рефінансування банків шляхом надання банкам кредитів овернайт і кредитів рефінансування та має непогашену заборгованість за кредитами рефінансування станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року. Національний банк надає банкам кредити овернайт та кредити рефінансування під заставу пулу, що може складатися з таких видів активів (майна): цінні папери [державні облігації України, облігації міжнародних фінансових організацій (емісія яких здійснюється відповідно до законодавства України), корпоративні облігації, розміщення яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України, облігації внутрішніх місцевих позик], включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів у національній та/або іноземній валюті як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів на окремі рахунки банку в Національному банку; депозитні сертифікати Національного банку, включаючи майнові права на майбутні надходження грошових коштів як сплата доходу та/або погашення заставлених депозитних сертифікатів на окремі рахунки банку в Національному банку; іноземна валюта (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни); грошові кошти в національній та/або іноземній валюті, що перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів та/або депозитних сертифікатів, майнові права на майбутні надходження за якими передано в заставу.

Як забезпечення виконання зобов'язань за стабілізаційними кредитами, що були надані банкам для підтримання їх ліквідності до 2017 року та залишалися непогашеними станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року, приймалися цінні папери (державні облігації України, облігації підприємств, у тому числі ті, розміщення

яких здійснено під гарантію Кабінету Міністрів України), іноземна валюта, акції власників істотної участі в банку, нерухоме майно та майнові права за кредитними договорами. З 2017 року надання стабілізаційних кредитів Національний банк не здійснює. Замість стабілізаційних кредитів Національний банк може надавати банкам кредити для екстреної підтримки ліквідності, але такі кредити банкам ще не надавалися.

Станом на 30 червня 2024 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 36 773 мільйони гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам для стабілізації роботи банків, – 33 672 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2023 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам для стабілізації роботи банків, становила 36 915 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 33 659 мільйонів гривень).

Станом на 30 червня 2024 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, становила 1 846 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами, наданими банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, – 283 мільйони гривень (станом на 31 грудня 2023 року валова балансова вартість кредитів, наданих банкам шляхом проведення Національним банком тендерів, становила 2 762 мільйони гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 327 мільйонів гривень).

Станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року інші кредити перебували на стадії 3, валова балансова вартість становила 10 мільйонів гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 10 мільйонів гривень.

Станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року кредити, надані в межах кредитних ліній для підтримання малих і середніх підприємств за рахунок коштів, отриманих від Європейського банку реконструкції та розвитку, а також інші кредити перебували на стадії 3, їх

валова балансова вартість становила 21 мільйон гривень, резерв під очікувані кредитні збитки – 21 мільйон гривень.

Розрахункова справедлива вартість кредитів банкам та іншим позичальникам зазначена в примітці 18. Інформацію про класифікацію кредитів банкам та іншим позичальникам на поточні та непоточні наведено в примітці 24.

Зобов'язання з надання кредитів

Станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкличної відновлюваної кредитної лінії на загальну суму 3 000 мільйонів гривень.

10. Кошти банків

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Кореспондентські рахунки:		
у національній валюті	278 421	212 227
Інші кошти банків на вимогу:		
у національній валюті	3	–
в іноземній валюті	640	1 269
Кошти банків на рахунках зі спеціальним режимом використання:		
у національній валюті	2 359	1 676
в іноземній валюті	595	425
Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком:		
в іноземній валюті	789	662
Кошти банків для забезпечення виконання зобов'язань перед Національним банком:		
у національній валюті	–	2
Усього коштів банків	282 807	216 261

Станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року встановлення процентних ставок за залишками коштів у національній валюті на кореспондентських рахунках нормативно-правовими актами Національного банку не передбачено, а отже, відсотки не нараховувалися.

Інші кошти банків на вимогу включають, зокрема, кошти, що розміщені банками-резидентами в Національному банку згідно з нормативно-правовими та розпорядчими актами Національного банку, укладеними договорами. Станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року на залишки інших коштів банків на вимогу в іноземній валюті, розміщених в Національному банку, встановлено процентну ставку 5,25%.

Кошти банків на рахунках зі спеціальним режимом використання включають кошти для проведення розрахунків у випадках, визначених законодавством України та нормативно-правовими актами Національного банку, зокрема для розрахунків ліквідаційними комісіями в разі припинення діяльності банків.

Кошти, розміщені як грошове покриття для забезпечення погашення заборгованості банку перед Національним банком, включають кошти банків-резидентів, розміщені на рахунках Національного банку як грошове покриття заборгованості за наданими кредитами відповідно до умов кредитних договорів та як гарантійне покриття за операціями своп процентної ставки.

Кошти банків для забезпечення виконання зобов'язань перед Національним банком включають кошти пулу активів (майна), що забезпечують виконання зобов'язань за кредитами рефінансування, перераховані як сплата доходу та/або погашення заставлених цінних паперів, майнові права на майбутні надходження за якими передано в заставу. Відсотки за цими коштами не нараховувалися.

Інформація щодо класифікації коштів банків на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

11. Кошти державних та інших установ

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Кошти бюджетів та бюджетних установ:		
у національній валюті	14 540	52 885
в іноземній валюті	38 880	85 060
Фонд гарантування вкладів фізичних осіб:		
у національній валюті	4 912	539
Інші:		
у національній валюті	608	867
в іноземній валюті	885	751
Усього коштів державних та інших установ	59 825	140 102

Національний банк обслуговує кошти Державного бюджету і місцевих бюджетів, які консолідовані на єдиному казначейському рахунку.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” за залишками коштів бюджетних установ проценти не сплачуються, за коштами Фонду

гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 червня 2024 року встановлено процентну ставку 4,57% (станом на 31 грудня 2023 року – 4,60%).

Інформація щодо класифікації коштів державних та інших установ на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

12. Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком

Депозитний сертифікат Національного банку – один із монетарних інструментів, що є борговим зобов'язанням Національного банку в бездокументарній формі, який засвідчує розміщення в Національному банку коштів банків та їхнє право на отримання внесеної суми і процентів після закінчення встановленого строку. Витратність (дохідність для банків) депозитних сертифікатів устанавлюється відповідно до Основ процентної політики Національного банку з урахуванням її поточних цілей.

Протягом звітного періоду відбулося поступове зниження процентної ставки як за депозитними сертифікатами овернайт (з 15,00% річних на початку звітного періоду до 14,50% з 15 березня 2024 року, до 13,50% – з 26 квітня 2024 року, до 13,00% – з 14 червня 2024 року), так і за лімітованими депозитними сертифікатами (з 19,00% на початку звітного періоду до 17,50% з 15 березня

2024 року, до 16,50% – з 26 квітня 2024 року, до 16,00% – з 14 червня 2024 року).

Зазнав змін і розрахунок процентної ставки за лімітованими депозитними сертифікатами, зокрема з 15 березня 2024 року їх процентна ставка почала розраховуватися як “облікова ставка Національного банку +3 в. п.” проти “облікова ставка Національного банку + 4 в. п.”, як це було на початку звітного періоду.

Національний банк з 19 квітня 2024 року змінив параметри для розрахунку ліміту придбання банками тримісячних депозитних сертифікатів шляхом переходу на 12-місячну ковзну змінювану базу для розрахунку приросту обсягу залишків строкових коштів і вкладів (депозитів) фізичних осіб у національній валюті, що використовується під час розрахунку максимального обсягу придбання банком лімітованих депозитних сертифікатів.

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
		(у мільйонах гривень)
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:		
депозитні сертифікати овернайт	355 972	441 457
депозитні сертифікати строком до 100 днів	154 414	180 210
Усього депозитних сертифікатів за амортизованою собівартістю	510 386	621 667

Станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року в обігу перебували депозитні сертифікати номінальною вартістю один мільйон гривень кожен.

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену витратність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 30 червня 2024 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена витратність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Періодичність сплати процентів	Строк розміщення, календарних днів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	355 593	13,00	13,00	Один раз під час погашення	3
депозитні сертифікати строком до 100 днів	150 281	17,01	16,00–17,50	Один раз під час погашення	91

Інформацію про номінальну вартість, середньозважену витратність, розмір процентної ставки та строки розміщення станом на 31 грудня 2023 року наведено в таблиці нижче:

	Загальна номінальна вартість депозитних сертифікатів, у мільйонах гривень	Середньозважена витратність, % річних	Розмір процентної ставки, % річних	Періодичність сплати процентів	Строк розміщення, календарних днів
Депозитні сертифікати за амортизованою собівартістю:					
депозитні сертифікати овернайт	440 913	15,00	15,00	Один раз під час погашення	3
депозитні сертифікати строком до 100 днів	174 611	19,82	19,00–20,00	Один раз під час погашення	91

Інформація щодо класифікації депозитних сертифікатів на поточні та непоточні наведена в примітці 24.

13. Грошові кошти та їх еквіваленти

	Примітка	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
(у мільйонах гривень)			
Готівкова іноземна валюта	5	43 786	41 278
Кошти на вимогу	5	196 342	293 884
Розміщені короткострокові депозити в іноземній валюті зі строком погашення до трьох місяців (крім депозитів у золоті)	5	22 092	32 285
Авуари в СПЗ	7.1	1 708	35 483
Усього грошових коштів та їх еквівалентів		263 928	402 930

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за перше півріччя 2024 року:

	Примітка	На 01 січня 2024 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Процентні витрати сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 червня 2024 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		764 598	36 544	–	–	–	–	801 142
Зобов'язання перед МВФ	7.1, 7.3	188 536	(18 151)	(2 703)	7 873	2 483	25	178 063
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	621 667	(109 650)	(44 779)	–	43 148	–	510 386

Національний банк класифікує сплачені проценти як грошові кошти від операційної діяльності в консолідованому звіті про рух грошових коштів.

Зміни в зобов'язаннях, зумовлені фінансовою діяльністю, за перше півріччя 2023 року:

	Примітка	На 01 січня 2023 року	Випуск/ залучення/ (погашення) зобов'язань	Процентні витрати сплачені	Зміна валютних курсів	Процентні витрати нараховані	Інші	На 30 червня 2023 року
(у мільйонах гривень)								
Банкноти та монети в обігу		715 330	(4 196)	–	–	–	–	711 134
Зобов'язання перед МВФ	7.1, 7.3	239 176	(29 624)	(3 819)	76	3 774	49	209 632
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	457 464	15 831	(37 737)	–	43 312	–	478 870

Розділ II.III. Фінансові результати за фінансовими інструментами

14. Процентні доходи та витрати

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Процентні доходи				
Доходи за цінними паперами України за амортизованою собівартістю	19 407	40 062	29 216	58 341
Доходи за коштами та депозитами в іноземній валюті	3 092	6 172	3 830	6 322
Доходи за кредитами банкам	195	400	888	3 085
Доходи за авуарами в СПЗ	575	741	1 050	1 267
Доходи за внутрішнім державним боргом	28	56	30	60
Інші	–	1	–	1
Усього процентних доходів за ефективною ставкою	23 297	47 432	35 014	69 076
Процентні витрати				
Витрати за депозитними сертифікатами, що емітовані Національним банком	(20 362)	(43 148)	(22 531)	(43 312)
Витрати за операціями з МВФ	(1 167)	(2 508)	(1 887)	(3 823)
Витрати за коштами банків	(11)	(27)	(45)	(104)
Витрати за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	(34)	(56)	(20)	(36)
Усього процентних витрат за ефективною ставкою	(21 574)	(45 739)	(24 483)	(47 275)
Чисті процентні доходи	1 723	1 693	10 531	21 801

До інших процентних доходів віднесено процентні доходи, зокрема за кредитами, наданими працівникам.

У першому півріччі 2024 року до складу доходів за цінними паперами України за амортизованою собівартістю включено доходи за ОВДП із плаваючою процентною ставкою в сумі 12 826 мільйонів гривень – за II квартал 2024 року, 26 515 мільйонів гривень – наростаючим підсумком із початку 2024 року (за II квартал 2023 року – 22 065 мільйонів гривень, наростаючим підсумком із початку 2023 року – 43 797 мільйонів гривень).

У першому півріччі 2024 року до складу витрат за депозитними сертифікатами, що емітовані Національним банком, включено витрати:

за депозитними сертифікатами овернайт у сумі 12 568 мільйонів гривень – за II квартал 2024 року, 26 865 мільйонів гривень – наростаючим підсумком із початку 2024 року (за II квартал 2023 року – 16 550 мільйонів гривень, наростаючим підсумком із початку 2023 року – 37 331 мільйон гривень);

за депозитними сертифікатами строком до 100 днів у сумі 7 794 мільйони гривень – за II квартал 2024 року, 16 283 мільйони гривень – наростаючим підсумком із початку 2024 року (за II квартал 2023 року – 5 981 мільйон гривень, наростаючим підсумком із початку 2023 року – 5 981 мільйон гривень).

15. Результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Нереалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	48 281	81 232	239	(718)
Реалізований результат від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	1 418	14 446	–	8 454
Усього результати від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті	49 699	95 678	239	7 736

16. Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках				
Процентні доходи	4 491	8 385	1 889	3 292
Нереалізовані результати від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках	6 207	14 013	1 693	6 579
Реалізований результат за цінними паперами нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток (нереалізовані результати поточного року, що стали реалізованими)	4 098	5 277	3 313	5 007
Усього результатів від цінних паперів нерезидентів за справедливою вартістю через прибуток або збиток	14 796	27 675	6 895	14 878
Похідні фінансові інструменти				
Нереалізовані результати від похідних фінансових інструментів	94	725	1 398	1 735
Реалізований результат від похідних фінансових інструментів (нереалізовані результати поточного року, що стали реалізованими)	(127)	(297)	(603)	(1 138)
Усього результатів від похідних фінансових інструментів	(33)	428	795	597
Усього результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки в прибутках або збитках	14 763	28 103	7 690	15 475

У першому півріччі 2024 року отримані проценти за цінними паперами нерезидентів, уключені в чисте збільшення цінних паперів нерезидентів Проміжного

скороченого консолідованого звіту про рух грошових коштів, становили 7 492 мільйони гривень (у першому півріччі 2023 року – 2 637 мільйонів гривень).

17. (Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності фінансових та нефінансових активів

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за розміщеними депозитами в іноземній валюті за амортизованою собівартістю	–	(1)	2	–
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за кредитами банкам	(266)	(249)	187	256
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за процентними фінансовими активами	(266)	(250)	189	256
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за дебіторською заборгованістю	–	(9)	(1)	3
Прибутки від відновлення корисності за іншими нефінансовими активами	–	–	2	7
(Збитки)/прибутки від (зменшення)/відновлення корисності за іншими активами	–	(9)	1	10

Розділ II.IV. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

18. Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань

Ринок, на якому Національний банк, як правило, здійснює операції продажу активу або передавання зобов'язання, вважається головним ринком або, якщо немає головного ринку, найсприятливішим ринком. У Національного банку має бути доступ до основного або найсприятливішого ринку на дату оцінки. Національний банк оцінює справедливую вартість активу або зобов'язання, користуючись припущеннями, якими користувалися б учасники ринку, складаючи ціну активу або зобов'язання, та припускаючи, що учасники ринку діють у своїх економічних інтересах.

Якщо для активу або зобов'язання є головний ринок, то оцінка справедливої вартості представляє ціну на такому ринку (незалежно від того, чи ця ціна є безпосередньо відкритою, чи її оцінку отримано за іншою методикою оцінювання), навіть якщо ціна на іншому ринку є потенційно сприятливішою на дату оцінки.

Для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, щодо яких немає інформації про ринкові ціни із зовнішніх джерел, використовуються такі методики оцінки, як дисконтування грошових потоків і аналіз фінансової інформації про об'єкти інвестування. Застосування методик оцінки може потребувати припущень, що не підкріплені ринковими даними. У цій консолідованій фінансовій звітності інформація щодо припущень розкривається в тих випадках, за яких заміна такого припущення можливим альтернативним варіантом може призвести до суттєвої зміни сум прибутку, доходів, витрат, загальної суми активів чи зобов'язань.

Національний банк застосовує методики оцінювання, що відповідають обставинам і для яких є достатньо даних, щоб оцінити справедливую вартість, максимізуючи використання доречних відкритих вхідних даних та мінімізуючи використання закритих вхідних даних.

Усі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається в консолідованій фінансовій звітності, класифікуються в межах ієрархії рівнів справедливої вартості.

Національний банк визначає розрахункову справедливую вартість фінансових активів і зобов'язань, використовуючи ринкову інформацію (за її наявності) і відповідні методики оцінки. Проте для тлумачення ринкової інформації з метою визначення розрахункової справедливої вартості неодмінно потрібне професійне судження. Розрахункова справедлива вартість не завжди відповідає реальним сумах, за які Національний банк міг би реалізувати фінансові активи та зобов'язання з урахуванням поточних обставин, оскільки активність фінансового ринку України залишається низькою.

Фінансові активи та зобов'язання за справедливою вартістю

До фінансових інструментів за справедливою вартістю належать цінні папери нерезидентів, похідні фінансові інструменти.

Справедлива вартість боргових цінних паперів нерезидентів (крім інструментів капіталу) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані рівня 1), інших котирувань із торгово-інформаційних систем (вхідні дані рівня 2) або, якщо немає інформації про котирування на активному ринку, на підставі дохідного підходу та вхідних даних рівня 3 (дохідність цінних паперів під час їх первинного розміщення емітентом та припущення щодо незмінності цієї дохідності до дати погашення відповідних цінних паперів, ураховуючи короткі строки до погашення). Справедлива вартість інструментів капіталу визначена зовнішнім оцінювачем доходним методом на підставі вхідних даних рівня 3.

Справедлива вартість похідних фінансових інструментів (державних деривативів) визначається на підставі котирувань на активному ринку (вхідні дані рівня 1).

Під час визначення справедливої вартості таких похідних фінансових інструментів, як процентний та валютний свопи, використовується метод оцінки із застосуванням даних, що відкрито спостерігаються на ринку (рівень 2). Справедлива вартість визначається на основі моделей оцінки, заснованих на поточній ринковій і договірній вартості відповідних базових інструментів та інших чинників. Моделі включають різні дані, у тому числі форвардні та спотові курси валют, волатильність валютного курсу, індекси процентних ставок на міжбанківських ринках, криві дохідності тощо.

Фінансові активи та зобов'язання за амортизованою собівартістю

Національний банк визначив, що справедлива вартість певних фінансових активів і зобов'язань за амортизованою собівартістю суттєво не відрізняється від їх балансової вартості для цілей розкриття справедливої вартості. До цих фінансових активів і зобов'язань належать кошти та депозити в іноземній валюті, авуари в СПЗ та внески в рахунок квоти МВФ, інші фінансові активи, банкноти та монети в обігу, кошти банків, кошти державних та інших установ, депозитні сертифікати Національного банку, зобов'язання перед МВФ та інші фінансові зобов'язання.

До фінансових інструментів за амортизованою собівартістю, справедлива вартість яких може суттєво відрізнятися від їх балансової вартості, належать цінні

папери України, внутрішній державний борг у національній валюті, кредити банкам та іншим позичальникам. Усі ці фінансові інструменти не мають активного ринку.

Справедливу вартість тих фінансових активів і зобов'язань, для яких немає активного ринку, Національний банк розраховує для розкриття в консолідованій фінансовій звітності за методом дисконтування грошових потоків (дохідний підхід). Зазначена модель ураховує майбутні процентні платежі та погашення основної суми заборгованості, строки погашення та ставку дисконтування.

Справедливу вартість цінних паперів України Національний банк визначає на підставі дохідного підходу та такої інформації:

для довгострокових інфляційних державних облігацій – вхідних даних рівня 2 (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, та фактичних значень індексу споживчих цін до попереднього місяця з жовтня 2023 року до травня 2024 року) та рівня 3 (консенсусний прогноз значень індексу споживчих цін на 2024–2028 роки із щомісячного

видання FOCUSECONOMICS за червень 2024 року та цільові значення індексу споживчих цін, визначених Національним банком на період із 2029 до 2047 років);

для інших державних облігацій України – вхідних даних рівня 2 (спот-ставок, розрахованих на основі кривої безкупонної дохідності, побудованої за даними фактично укладених та виконаних договорів з ОВДП із застосуванням параметричної моделі Свенссона, значень облікових ставок, визначених у прогнозі Національного банку).

Як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості внутрішнього державного боргу в національній валюті використовується середньозважена ставка Національного банку за останніми угодами рефінансування (вхідні дані рівня 3) за звітний період.

Станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року як ставка дисконтування для визначення справедливої вартості кредитів, наданих банкам та іншим позичальникам, використана ринкова ставка [облікова ставка Національного банку, що визначена процентною політикою Національного банку як гранична процентна ставка (нижня точка діапазону) для кредитів банкам] на дату розрахунку (вхідні дані рівня 3).

Використані ставки дисконтування були такими:

	На 30 червня 2024 року ставка дисконтування, у % річних	На 31 грудня 2023 року ставка дисконтування, у % річних
Цінні папери України в національній валюті:		
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	11,21–16,77	11,30–19,35
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	7,24–13,03	6,74–13,59
Внутрішній державний борг у національній валюті (1994–1996 роки)	19,50	22,00
Кредити банкам та іншим позичальникам у національній валюті	13,00	15,00

У наведеній нижче таблиці подано балансову вартість та оцінку справедливої вартості фінансових активів, що не відображаються в проміжному скороченому консолідованому звіті про фінансовий стан Національного банку за їх справедливою вартістю:

	На 30 червня 2024 року		На 31 грудня 2023 року	
	балансова вартість	справедлива вартість	балансова вартість	справедлива вартість
(у мільйонах гривень)				
Цінні папери України в національній валюті:				
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	257 902	235 357	277 351	248 153
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	452 415	382 088	449 738	396 526
Внутрішній державний борг	1 350	928	1 347	833
Кредити банкам та іншим позичальникам	4 664	4 681	5 691	5 735

Оскільки розрахунки оціночної справедливої вартості ґрунтуються на певних припущеннях, то слід ураховувати те, що надана інформація може не повністю відображати вартість, яка може бути реалізована.

Справедлива вартість фінансових інструментів за рівнями її оцінки розподілялася таким чином:

	На 30 червня 2024 року			На 31 грудня 2023 року		
	рівень 1	рівень 2	рівень 3	рівень 1	рівень 2	рівень 3
(у мільйонах гривень)						
Активи, оцінені за справедливою вартістю						
Цінні папери нерезидентів, які обліковуються за справедливою вартістю	986 608	21 321	187 578	901 668	27 915	143 516
Цінні папери України за справедливою вартістю:						
державні деривативи	863	–	–	729	–	–
Активи, справедлива вартість яких розкривається						
Цінні папери України в національній валюті:						
ОВДП (з фіксованою процентною ставкою)	–	235 357	–	–	248 153	–
ОВДП (з плаваючою процентною ставкою)	–	258 487	123 601	–	268 588	127 938
Внутрішній державний борг	–	–	928	–	–	833
Кредити банкам та іншим позичальникам	–	–	4 681	–	–	5 735
Зобов'язання, оцінені за справедливою вартістю						
Інші фінансові зобов'язання за справедливою вартістю:						
своп процентної ставки	–	544	–	–	1 223	–

Упродовж першого півріччя 2024 року не було суттєвих переведень фінансових інструментів між рівнями 1 і 2 оцінки справедливої вартості, а також не було переведень фінансових інструментів до рівня 3 оцінки справедливої вартості або з нього.

Довгострокові інфляційні ОВДП, справедлива вартість яких розкривається, включені до рівня 3 оцінки справедливої вартості.

Зміну справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та включені до рівня 3 оцінки справедливої вартості, подано таким чином:

Справедлива вартість цінних паперів нерезидентів, що оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках та включені до рівня 3 оцінки	
(у мільйонах гривень)	
Цінні папери нерезидентів станом на 01 січня 2023 року	27 667
Доходи/(витрати), визнані протягом звітного періоду в складі прибутків або збитків	122
Придбані цінні папери нерезидентів	10 518
Погашені цінні папери нерезидентів	(27 105)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 червня 2023 року	11 202
Цінні папери нерезидентів станом на 01 січня 2024 року	143 516
Доходи/(витрати), визнані протягом звітного періоду в складі прибутків або збитків	16 844
Придбані цінні папери нерезидентів	89 938
Погашені цінні папери нерезидентів	(62 720)
Цінні папери нерезидентів станом на 30 червня 2024 року	187 578

Доходи та витрати від зміни справедливої вартості цінних паперів нерезидентів, що оцінюються на дату звітності за справедливою вартістю та віднесені до рівня 3 оцінки справедливої вартості, включено до результатів від операцій з фінансовими активами та зобов'язаннями в іноземній валюті та монетарному золоті та до результатів від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток проміжного скороченого консолідованого звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (примітка 15 та 16 відповідно).

Середньозважена модифікована дюрація за фінансовими активами за справедливою вартістю, що належать до рівня 3 ієрархії справедливої вартості (крім

інструментів капіталу за справедливою вартістю з відображенням переоцінки в прибутках чи збитках), становить 0,44 станом на 30 червня 2024 року (0,53 – станом на 31 грудня 2023 року). Збільшення ставок дохідності, використаних для визначення справедливої вартості таких фінансових активів станом на 30 червня 2024 року (вхідні дані рівня 3), на 100 базисних пунктів призведе до зменшення справедливої вартості відповідних активів на 825 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2023 року – 763 мільйони гривень), а зменшення цих ставок дохідності на 100 базисних пунктів – до збільшення справедливої вартості активів на 825 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2023 року – 763 мільйони гривень).

Розділ III. Управління капіталом

19. Управління капіталом

Функцією капіталу Національного банку є забезпечення економічної самостійності та здатності виконання ним функцій, визначених законодавством України. Загальна сума капіталу, управління яким здійснює Національний банк, станом на 30 червня 2024 року становила 543 214 мільйонів гривень (станом на 31 грудня 2023 року – 420 126 мільйонів гривень). Для Національного банку немає вимог до розміру власного капіталу, крім розміру статутного капіталу та загальних резервів, установлених Законом України “Про Національний банк України”.

Статутний капітал

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” розмір статутного капіталу становить 10 мільйонів гривень. Його розмір збільшений до 100 мільйонів гривень за рішенням Ради Національного банку за підсумками 2007 року.

Загальні резерви

Національний банк створює загальні резерви, які використовуються на покриття його збитків, згідно з вимогами Закону України “Про Національний банк України”.

Загальні резерви, сформовані за звітний рік, повинні дорівнювати 10% від середньорічного обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку, які у 2023 році становили 1 376 417 мільйонів гривень.

Резервний капітал

Резервний капітал включає резервний фонд, що формується дочірньою компанією Національного банку шляхом щорічних відрахувань від чистого прибутку дочірньої компанії відповідно до Закону України “Про

акціонерні товариства”. Відрахування до резервного фонду має бути не меншим ніж 5% суми чистого прибутку до досягнення резервним фондом 15% статутного капіталу дочірньої компанії.

Резерви переоцінки активів і зобов'язань

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” нереалізовані доходи від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота у зв'язку зі змінами офіційного курсу гривні до іноземних валют/облікової ціни золота протягом звітного року, а також нереалізовані доходи від переоцінки цінних паперів, інструментів капіталу та похідних фінансових інструментів у зв'язку з їх переоцінкою до справедливої вартості, нереалізовані доходи або витрати від переоцінки банківських металів у зв'язку зі змінами облікової ціни банківських металів Національний банк спрямовує до статті “Резерви переоцінки активів і зобов'язань” розділу “Власний капітал” консолідованого звіту про фінансовий стан та консолідованого звіту про зміни у власному капіталі.

Сума резервів переоцінки використовується для компенсації сум нереалізованих витрат від переоцінки іноземної валюти, монетарного золота, цінних паперів, інструментів капіталу, похідних фінансових інструментів за справедливою вартістю, якщо вони накопичуються протягом звітного року.

Сума резервів переоцінки за іноземною валютою, монетарним золотом, цінними паперами, інструментами капіталу, похідними фінансовими інструментами, банківськими металами, що вибувають або зменшують відкриту валютну позицію, уключається до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах.

Власний капітал Національного банку складався з таких компонентів:

	На 30 червня 2024 року	На 31 грудня 2023 року
	(у мільйонах гривень)	
Статутний капітал	100	100
Загальні резерви	137 642	99 675
Нерозподілений прибуток	134 490	37 984
Резервний капітал	37	31
Резерв переоцінки іноземної валюти, монетарного золота	261 180	261 180
Резерв переоцінки банківських металів	1 705	1 330
Резерви переоцінки фінансових інструментів до їх справедливої вартості	8 060	19 826
Усього власного капіталу	543 214	420 126

20. Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України

Згідно з нормами Податкового кодексу України Національний банк здійснює розрахунки з Державним бюджетом відповідно до статті 5¹ Закону України “Про Національний банк України”.

Національний банк перераховує частину прибутку до розподілу до Державного бюджету відповідно до Закону України “Про Національний банк України”. Прибуток до розподілу визначається шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів звітного періоду, що спрямовуються до резервів переоцінки. Нереалізовані доходи, що стають реалізованими в наступних періодах, уключаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах. Національний банк компенсує суму

перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного року, а в разі їх недостатності – коштами загальних резервів. Ці операції відображені в консолідованому звіті про зміни у власному капіталі.

Частина прибутку до розподілу, що залишається після формування загальних резервів, підлягає перерахуванню до Державного бюджету.

У квітні 2024 року Національний банк перерахував до Державного бюджету частину прибутку до розподілу за 2023 рік у сумі 38 643 мільйони гривень (у 2023 році – 71 868 мільйонів гривень).

Розділ IV. Витрати, пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку

21. Витрати на утримання персоналу

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Заробітна плата персоналу	717	1 434	612	1 227
Витрати, пов'язані із загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, та внески до недержавних пенсійних фондів	160	314	132	265
Матеріальна допомога та інші соціальні виплати	5	9	4	5
Інші	5	11	6	10
Усього витрат на утримання персоналу	887	1 768	754	1 507

До інших витрат на утримання персоналу віднесено витрати на підготовку кадрів і підвищення кваліфікації, витрати на добровільне медичне страхування працівників тощо.

22. Адміністративно-господарські та інші витрати

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року		За період, що закінчився 30 червня 2023 року	
	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року	за поточний квартал	наростаючим підсумком з початку року
(у мільйонах гривень)				
Витрати Банкотно-монетного двору, що не включаються до собівартості продукції	131	339	161	345
Амортизаційні відрахування	72	145	64	129
Експлуатаційні та господарські витрати	62	129	59	125
Витрати на утримання необоротних матеріальних та нематеріальних активів	57	105	46	83
Витрати на послуги та обслуговування телекомунікацій	16	28	11	20
Витрати на службові відрядження	11	22	13	27
Внески до Первинної профспілкової організації працівників Національного банку	9	18	7	15
Вартість реалізованих послуг комплексу очисних споруд	8	17	7	15
Витрати на підтримання програмного забезпечення	10	16	3	4
Витрати за проблемними активами	14	14	1	1
Податки, збори та обов'язкові платежі	5	10	6	12
Виплати членам Ради Національного банку	5	9	7	14
Інші	11	21	14	23
Усього адміністративно-господарських та інших витрат	411	873	399	813

Сума амортизації за перше півріччя 2024 року не включає амортизацію в сумі 88 мільйонів гривень (у першому півріччі 2023 року – 84 мільйони гривень), що нарахована на основні засоби, які використовуються для виготовлення банкнотного паперу, банкнот, монет та іншої продукції. Ця частина амортизації включається до

витрат, пов'язаних із виготовленням банкнот, монет та іншої продукції.

До інших витрат віднесено матеріальну допомогу та інші соціальні виплати пенсіонерам, консультаційні та юридичні послуги, канцелярські витрати тощо.

Розділ V. Інші примітки

23. Операції з пов'язаними сторонами

Умови операцій з пов'язаними сторонами

Під час розгляду всіх відносин, що можуть виникати між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише їх юридичній формі. До пов'язаних сторін Національного банку належать Уряд, організації, які перебувають під контролем держави, провідний управлінський персонал тощо.

Національний банк під час своєї діяльності здійснює операції з пов'язаними сторонами. Нижче зазначено залишки за цими операціями станом на 30 червня 2024 року та 31 грудня 2023 року.

Примітка	На 30 червня 2024 року			На 31 грудня 2023 року		
	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші пов'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші пов'язані сторони
(у мільйонах гривень)						
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	17	–	–	39	–	–
Цінні папери України (валова балансова вартість)	8 711 180	–	–	727 818	–	–
Кредити банкам та іншим позичальникам (валова балансова вартість)	3 001	–	–	3 007	–	–
Резерв під кредити банкам та іншим позичальникам	(2 993)	–	–	(3 000)	–	–
Внутрішній державний борг	1 350	–	–	1 347	–	–
Інші активи	32	33	2	83	32	–
Кошти банків	146 921	–	–	109 936	–	–
Кошти державних та інших установ (за виключенням коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб)	11 54 864	24	7	139 401	91	11
Кошти Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	11 4 912	–	–	539	–	–
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20 –	–	–	38 643	–	–
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	221 585	–	–	261 374	–	–
Інші зобов'язання	269	1	–	724	1	–

До інших пов'язаних сторін статті “Кошти державних та інших установ” включено залишки на рахунку КНПФ.

Умови зазначених вище операцій були такими:

станом на 30 червня 2024 року і 31 грудня 2023 року Національний банк мав зобов'язання з кредитування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у межах відкритої відкличної відновлюваної кредитної лінії на загальну суму 3 000 мільйонів гривень (примітка 9);

за залишками коштів у національній валюті, що зберігаються державними банками на рахунках у Національному банку (що включено до коштів банків у наведеній вище таблиці), станом на 30 червня 2024 року і на 31 грудня 2023 року відсотки не нараховувалися (примітка 10);

на залишки інших коштів банків на вимогу в іноземній валюті (що включено до коштів банків у наведеній вище таблиці) станом на 30 червня 2024 року і на 31 грудня 2023 року встановлена процентна ставка 5,25% (примітка 10);

за коштами державних та інших установ станом на 30 червня 2024 року і на 31 грудня 2023 року відсотки не нараховувалися (примітка 11);

за коштами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб станом на 30 червня 2024 року встановлена процентна ставка 4,57% (станом на 31 грудня 2023 року – 4,60%) (примітка 11).

Умови операцій із цінними паперами України розкрито у відповідних примітках.

У наведеній нижче таблиці зазначено статті доходів і витрат за операціями з пов'язаними сторонами:

	За період, що закінчився 30 червня 2024 року			За період, що закінчився 30 червня 2023 року		
	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші пов'язані сторони	Уряд та організації під контролем держави	асоційована компанія	інші пов'язані сторони
(у мільйонах гривень)						
Процентні доходи	40 119	–	–	59 876	–	–
Процентні витрати	(16 817)	–	–	(13 035)	–	–
Комісійні доходи	123	–	–	91	–	–
Комісійні витрати	(2)	–	–	(2)	–	–
Інші доходи	215	6	–	323	5	–
Результати від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток	262	–	–	300	–	–
Витрати, пов'язані з виготовленням банкнот, монет, сувенірної та іншої продукції	(59)	–	–	(21)	–	–
Витрати на утримання персоналу та членів Ради Національного банку	–	–	(31)	–	–	(36)
Адміністративно-господарські та інші витрати	(37)	–	(36)	(16)	–	(31)
Прибуток від відновлення корисності за процентними фінансовими активами	6	–	–	–	–	–

До інших пов'язаних сторін статті “Адміністративно-господарські та інші витрати” віднесено внески Національного банку до КНПФ.

Відповідно до Закону України “Про Національний банк України” послуги для Державного казначейства України надаються Національним банком безоплатно.

У першому півріччі 2024 року витрати на короткострокові виплати (заробітна плата і єдиний внесок на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування) провідному управлінському персоналу становили 30,96 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку – 8,25 мільйона гривень (у першому півріччі 2023 року витрати на короткострокові виплати провідному управлінському персоналу становили 36,01 мільйона гривень, у тому числі винагорода членам Ради Національного банку – 12,53 мільйона гривень).

24. Поточні та непоточні активи і зобов'язання

У наведеній нижче таблиці представлено класифікацію активів і зобов'язань за строками їх очікуваного відшкодування або погашення на поточні (до одного року) та непоточні (більше одного року):

	Примітки	На 30 червня 2024 року			На 31 грудня 2023 року		
		поточні	непоточні	усього	поточні	непоточні	усього
(у мільйонах гривень)							
Активи							
Кошти та депозити в іноземній валюті та банківських металах	5	269 323	—	269 323	373 440	—	373 440
Цінні папери нерезидентів	6	1 194 831	676	1 195 507	1 072 423	676	1 073 099
Авуари в СПЗ	7.1	1 970	—	1 970	35 570	—	35 570
Монетарне золото		—	74 312	74 312	—	62 387	62 387
Цінні папери України	8	37 322	673 858	711 180	49 074	678 744	727 818
Кредити банкам та іншим позичальникам	9	3 101	1 563	4 664	3 291	2 400	5 691
Внутрішній державний борг		133	1 217	1 350	112	1 235	1 347
Внески в рахунок квоти МВФ	7.2	—	107 270	107 270	—	102 521	102 521
Основні засоби та нематеріальні активи		—	3 892	3 892	—	4 044	4 044
Інші активи		4 730	3 383	8 113	3 661	3 009	6 670
Усього активів		1 511 410	866 171	2 377 581	1 537 571	855 016	2 392 587
Зобов'язання							
Банкноти та монети в обігу		801 142	—	801 142	764 598	—	764 598
Кошти банків	10	282 807	—	282 807	216 261	—	216 261
Кошти державних та інших установ	11	59 825	—	59 825	140 102	—	140 102
Зобов'язання з перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України	20	—	—	—	38 643	—	38 643
Депозитні сертифікати, що емітовані Національним банком України	12	510 386	—	510 386	621 667	—	621 667
Зобов'язання перед МВФ, крім зобов'язань зі сплати внеску за квотою	7.3	42 976	27 830	70 806	41 337	44 690	86 027
Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою	7.3	107 257	—	107 257	102 509	—	102 509
Інші зобов'язання		1 738	363	2 101	1 827	782	2 609
Усього зобов'язань		1 806 131	28 193	1 834 324	1 926 944	45 472	1 972 416

Внески в рахунок квоти МВФ класифікуються до непоточних з огляду на те, що відповідно до статті XXVI Статей угоди МВФ країна-член має право в будь-який момент вийти з МВФ, але немає наявних очікувань того, що Україна скористається цим правом.

Боргові зобов'язання на користь МВФ зі сплати внеску за квотою класифікуються до поточних, оскільки відповідно до Статей угоди МВФ у МВФ є право вимагати, а в України зобов'язання сплатити кошти та погасити відповідні цінні папери. До цієї статті також включено кошти за Рахунком МВФ № 1, що належать до коштів на вимогу і класифікуються як поточні.

25. Події після звітної дати

У липні 2024 року Національний банк зберіг облікову ставку на рівні 13%. Це рішення спрямовується на забезпечення стійкості валютного ринку та наближення інфляції на прогнозованому горизонті до цілі 5%. Національний банк також зберігає активну присутність на валютному ринку для покриття структурного дефіциту валюти, підтримання двосторонніх курсових коливань і згладжування надмірної волатильності.

22 липня 2024 року Україна оприлюднила заяву на Лондонській фондовій біржі стосовно досягнення з Комітетом власників єврооблігацій України принципових домовленостей щодо реструктуризації суверенних боргових цінних паперів, випущених на міжнародних ринках капіталу (на 23,4 мільярда доларів США). Досягнення принципових домовленостей вважається важливим етапом процесу комплексної реструктуризації зовнішнього комерційного боргу України. Зазначені домовленості підтримуються Комітетом кредиторів України та офіційними партнерами, а також відповідають цільовим показникам програми Механізму розширеного фінансування МВФ.

Протягом періоду з 01 липня 2024 року до дати підписання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності Україна отримала від міжнародних партнерів на рахунки в Національному банку фінансової допомоги загалом в еквіваленті 8,4 мільярда доларів США, з них зокрема у сумі 3,9 мільярда доларів США – транш прямої бюджетної підтримки від Сполучених Штатів Америки через МБРР, та транш у сумі 4,2 мільярда євро від Європейського Союзу, що складається з пільгової позики – 2,7 мільярда євро

(2,9 мільярда доларів США) та гранту – 1,5 мільярда євро (1,6 мільярда доларів США) макрофінансової допомоги Європейського Союзу в межах фінансового інструменту Ukraine Facility.

Також у липні 2024 року на рахунок авуарів у СПЗ на користь Уряду надійшли кошти від МВФ у межах Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility, EFF) у сумі 1 670 мільйонів СПЗ, або 89 523 мільйони гривень за офіційним курсом до СПЗ на дату зарахування коштів.

Протягом періоду з 01 липня 2024 року до дати підписання цієї проміжної скороченої консолідованої фінансової звітності відбулося погашення:

купона за ОВДП відповідно до графіка платежів на суму 11 184 мільйони гривень;

зобов'язань Національного банку перед МВФ відповідно до графіка платежів на суму 98,5 мільйона СПЗ (5 374 мільйони гривень за офіційним курсом на дату здійснення платежу, або 5 150 мільйонів гривень за річним курсом МВФ).

Міжнародна рейтингова агенція "Fitch" знизилася довгостроковий рейтинг дефолту емітента України в іноземній валюті 24 липня 2024 року з "CC" до "C", а 13 серпня – з "C" до "RD". Агенція "S&P" знизилася 02 серпня 2024 року свої довгострокові та короткострокові суверенні кредитні рейтинги для України в іноземній валюті з "CC/C" до "SD/SD" через пропущену виплату купону на тлі реструктуризації боргу.

26. Уведення нових та змінених стандартів і тлумачень фінансової звітності

Змінені МСФЗ та тлумачення, що набрали чинності та прийняті до застосування 01 січня 2024 року

Поправки до МСБО 1 "Подання фінансової звітності" – "Класифікація зобов'язань як поточних або непоточних" покликані уточнити підхід до класифікації зобов'язань за МСБО 1 на підставі договірних умов, чинних на звітну дату (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСБО 1 "Подання фінансової звітності" – "Непоточні зобов'язання з ковенантами" покликані додатково уточнити підхід до класифікації зобов'язань як поточних або непоточних (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСБО 7 "Звіт про рух грошових коштів" та МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття інформації" – "Механізми фінансування постачальників" посилюють вимоги до розкриття інформації та показники в межах діючих вимог до розкриття інформації, що вимагають від суб'єктів господарювання надавати якісну та кількісну інформацію про механізми фінансування постачальників (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Поправки до МСФЗ 16 "Оренда" – "Орендне зобов'язання в операції з продажу та зворотної оренди" покликані уточнити вимоги, які застосовує продавець-орендар для оцінки орендного зобов'язання, що виникає в операції зворотної оренди (набирають чинності для річних періодів, які починаються з або після 01 січня 2024 року).

Зазначені змінені МСФЗ та тлумачення не мали впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

Нові та переглянуті стандарти, що опубліковані, але ще не набрали чинності

Поправки до МСФЗ 10 "Консолідована фінансова звітність" і МСБО 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні

підприємства" – "Продаж або розподіл активів між інвестором та його асоційованим чи спільним підприємством" (набирають чинності для річних періодів, що починаються з або після дати, яка має бути визначена. Дозволяється дострокове їх застосування).

Поправки до МСБО 21 "Вплив змін валютних курсів" – "Відсутність конвертованості" вимагають від компаній надавати більше корисної інформації у своїх фінансових звітах, якщо валюту неможливо обміняти на іншу (набирають чинності для річних періодів, що починаються з або після 01 січня 2025 року).

Поправки до МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" та МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття інформації" – пояснюють підходи до класифікації фінансових активів із умовними характеристиками, пов'язаними з ESG, порядок припинення визнання фінансових зобов'язань на дату розрахунку, запроваджують вибір облікової політики для припинення визнання фінансових зобов'язань, погашених за допомогою системи електронних платежів до дати розрахунку, а також запроваджують додаткові вимоги до розкриття інформації для фінансових інструментів із умовними характеристиками (наприклад, пов'язаними з ESG) та інструментів капіталу, класифікованих за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (набирають чинності для річних періодів, що починаються з або після 01 січня 2026 року, з можливістю дострокового застосування лише для умовних характеристик).

Новий стандарт МСФЗ 18 "Представлення та розкриття у фінансових звітах", що заміняє МСБО 1 "Подання фінансової звітності" (набирає чинності для річних періодів, що починаються з або після 01 січня 2027 року).

Національний банк не застосовував зазначені нові та переглянуті стандарти достроково. Керівництво Національного банку очікує, що застосування цих стандартів та поправок не матиме суттєвого впливу на показники діяльності та фінансовий стан Національного банку.

 серпня 2024 року
Київ, Україна